

מבוא לסייעוד קליני- חלק ב'

פרופ' אנה זיסברג
גב' מיכל הרשלר

שנה"ל: תש"פ, 2019-2020
שנה ב', סמסטר א'
מס' קורס 290.2038
קורס מתוקשב באופן מלא

תיאור הקורס ומטרותיו:

מוקד הקורס הוא בניית תוכן והבנה של מושגים קליניים המהווים את יסודות העשייה הסייעודית, תוך העמקה בסוגיות מרכזיות הנבנות מתוך מושגים אלה ויצירת רשת של עקרונות טיפוליים. "התהליך הסייעודי" - "The Nursing Process" מהווה את המסגרת התיאורטית של הקורס, כפי שעולה מתוך השיח הסייעודי והספרות המקצועית המעודכנת: אומדן, אבחנה סייעודית, התערבות והערכה הם כלים לניתוח והבנת המושגים והסוגיות הקליניות. בכל אחד מהתכנים שיעלו בקורס יושם דגש על היבטים גרונטולוגיים, התפתחותיים, תרבותיים וקהילתיים. בתום הקורס יוכלו הסטודנטים להצביע על גורמים ותהליכים המשפיעים על מצבים קליניים שונים, לקשור בין עקרונות התהליך הסייעודי ומצבי חולי, ולאבחן מצבים קליניים תוך שימוש במונחים רפואיים ומושגים של מדעי יסוד ולהצביע על קווי התערבות מקובלת בתחום.

יעדים:

- שליטה בבסיס הידע הנדרש לתפקוד ראוי בסיטואציות סייעודיות.
- שימוש במושגים רפואיים כבסיס לתקשורת בין דיסציפלינות.
- אינטגרציה בין מדעי היסוד ובין מצבי חולי באמצעות שימוש מושכל במושגים ועקרונות קליניים.

הוראה ומבנה הקורס:

- הקורס הינו מתוקשב במלואו וינוהל דרך אתר מודל מספר ההרצאות מועברים על ידי מומחים שונים.
- בקורס מס' שיעורים שהינם **חובה לבחינה הממשלתית**, אך לא יופיעו במבחן. השיעורים הם:
  - סוגים של פגיעות בעור ואבחנה מבודלת
  - עקרונות אבחון של פצעים כרוניים: ורידי, עורקי, נירופטי
  - עקרונות טיפול בפצעים כרוניים (חלק א')
  - עקרונות טיפול בפצעים כרוניים (חלק ב')
  - חומרי חבישה
- נהלי משרד הבריאות הקשורים לנושאים הנלמדים, שאותם יש לקרוא ולדעת, ניתן לשאול עליהם שאלות דרך הפורום של הקורס
- חומרים כתובים וקטעי מדיה שיעלו לאתר הקורס
- דיונים בפורומים של הקורס
- השיעורים יפתחו בשבועות מתקיימים פעם בשבוע ובשבועות אחרים פעמיים בשבוע, עקבו אחרי התוכנית המצ"ב.

שעת קבלה:

מיכל אנגלרד הרשלה, ימי שלישי, בתיאום מראש דרך מייל: hershlerm@gmail.com
אנה זיסברג, ימי ראשון או רביעי בתיאום מראש דרך מייל: azisberg@univ.haifa.ac.il
□ מיקום המפגש עם אנה: בנין החדש של הפקולטה, קומה 3 משרד 320

דרישות קדם:

יסודות הסייעוד; מבוא לסייעוד קליני חלק א'.

הערכה:

1. ציון בחינה מסכמת בתום הסמסטר. ציון עובר- 65.
2. ישנה אפשרות לקבל 10 נקודות בונוס לציון הסופי של הקורס למי שעבר בהצלחה את המבחן (בממוצע 65).
הדרך לזכות בניקוד הוא באמצעות התנדבות בתוכנית זה"ב של רמב"ם. באתר מופיע פלייר של תוכנית התנדבות עם פרטי הקשר עבור בית חולים רמב"ם. אפשר להשתתף בתוכנית ממועד פרסום הסילבוס ועד מועד המבחן בקורס. יש לצבור לפחות 25 שעות התנדבות. אשת הקשר בבית החולים רמב"ם תדווח למרצות הקורס על זכאות הסטודנט לאחר עשיית מינימום השעות. כדי להתקבל לתוכנית יש להציג אישור ג' המעיד על סיום תוכנית החיסונים – לבית החולים ולהשלים חיסונים על פי דרישות בית החולים. לצוות של בית החולים יש זכות לא לקבל סטודנט לתוכנית ההתנדבות או להפסיק השתתפותו בתוכנית במידה והפר כללי אתיקה מקצועיים או לא עמד בדרישות שהוצבו בכניסה לתוכנית.
3. בסיום כל נושא שנלמד, יינתנו מספר שאלות אמריקאיות לבדיקה עצמית של הבנת החומר (ללא ציון) – בסיום ביצוע התרגיל, הסטודנט יראה את הטעויות והתשובות הנכונות. מומלץ להיעזר בתרגילי הרשות כחלק מתהליך הלמידה שוטף.
4. בחלק מההרצאות תינתן אפשרות לפתור תרגילי רשות תמורת ציון. יפורסמו שאלות, מטלות קצרות או נושא לדיון. בכל פעם 4-5 סטודנטים ראשונים שיתנו תשובות מלאות ונכונות לסוגיות והשאלות שיועלו (אך לא יהיו זהות אחת לקודמיה) יוכלו לקבל נקודה אחת של בונוס לטובת הציון הסופי בקורס. ניתן לצבור עד 5 נקודות. הניקוד לא ישפיע על הציון במבחן הסופי אותו עדיין יש לעבור בציון 65.

פרקי קריאה לקורס (פרקים נבחרים לפי תוכנית הקורס):

- Berman, A., & Snyder, S. (2014). *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, process, and practice 9th* (Ed). Harlow, Essex, England : Pearson
- Smelter, S.C., Bare, B.G., Hinkle, J.L., Cheever, K. H. (2018). *Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing*. North American Edition: 14th Ed. Lippincott.
- Bryant, R. A., & Nix, D. P. (2012). *Acute & chronic wounds* (4th ed.) Mosby.

- Creditor, Morton C. "Hazards of hospitalization of the elderly." *Annals of internal medicine*
- הרשקוביץ, א' ושצמן, ח'. (עורכים) (2008). *מדריך וושינגטון גריאטריה*. נורדיה: ידע.
- רינג, ח, ריבק, י, מלמד, ש, ובורובסקי, א (2001) "הערכת נכות, תפקוד וכושר עבודה. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב, עמ' 143-170

הנחיות ונהלים

- **אמצעי זהירות שיגרתיים במוסדות רפואיים (2010)** מדינת ישראל- משרד הבריאות, מינהל הרפואה החטיבה לענייני בריאות.
- **הנחיות למתן דם ומוצריו (2002)** מדינת ישראל- משרד הבריאות, מינהל הרפואה החטיבה לענייני בריאות.
- **החלפה או החזרה של צינורית גסרוסטום (צינורית הזנה) (2005)** מדינת ישראל, חוזר מינהל הסיעוד.
- **הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים (2014)** חוזר מינהל הרפואה.
- **הנחיות מקצועיות- אומדן כאב (2001)** מדינת ישראל, חוזר מינהל הסיעוד.
- **החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן (2007)** מדינת ישראל, חוזר מינהל הסיעוד.
- נוהל טיפול באי שליטה
- **הנחיות למניעת אלח דם מצנתר מרכזי (2011)** מדינת ישראל- משרד הבריאות מינהל הרפואה.
- **סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי איברים המיועדים לניתוח (2018)** מדינת ישראל- משרד הבריאות מינהל הרפואה.
- **פעולות המחייבות ביצוע ע"י אחות מסתובבת ורחוצה בחדר ניתוח (2018)** מדינת ישראל, חוזר מינהל הסיעוד.
- **החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה.** (2017) חוזר מינהל הסיעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- **איתור חולים הזקוקים לסייע בניידות (2003)** חוזר מינהל הסיעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- **ניעות וניידות של מטופל סיעודי מס' נוהל 2.3.14 (2007)** נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- **מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה, 153/19**
- **שמירה על שלמות העור, מס' נוהל 2.3.13 (2007)** נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- **החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצע לחץ מדרגה ראשונה ושנייה (126/17) (2017).** חוזר מינהל הסיעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- **היגיינת הפה - טיפול ושמירה מס' נוהל 2.3.11 (2007).** נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- **טיפול בשיניים תותבות ושמירתן מס' נוהל 2.3.12 (2007).** נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- **שמירה על אוטונומיית מטופל בעת טיפול סיעודי אינטימי ורחצה מס' נוהל 2.3.12 (2007).** נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- **הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם (2007)** מדינת ישראל, שירותי בריאות הציבור, חוזר ראש הרשות.
- **הנחיות למניעת הדבקה ב- HIV לאחר חשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים נוהל 5-10 (2010).** מדינת ישראל – משרד הבריאות
- **חיסון תלמידי מקצועות הבריאות (2016)** מדינת ישראל – משרד הבריאות

תכני הקורס: (המספרים ליד הכותרת מכוונים בהתאמה לפרקים שבספרי הקריאה)

תאריך שבועי	תכני הקורס	מרצה	חומר קריאה רלוונטי
הטיפול בחולים עם שינוי במאזן הנוזלים התוך גופי (5 הרצאות)			
27.12.2019 (חלק א') 29.10.2019 (חלק ב')	הלם (2 הרצאות)	פרופ' זיסברג	Medical Surgical Nursing pp. 1449- https://www.youtube.com/watch?v=9a7N9AU1G
3.5.2019	מתן דם ונוזלים (הרצאה 1)	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 50 pp. 1485-1549. נהלים: הנחיות למתן דם ומוצריו 8/2001 *מטלת הרשות בוחן מתן דם של משרד הבריאות, מומלץ ביותר והוא מכין אתכם לקליניקה, כל אחות חייבת לבצע זאת כל שנתיים.
5.11.2019	הפרשות הגוף (הרצאה 1)	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 47 pp. 1304-1377
סיעוד סב ניתוחי (5 הרצאות)			
10.11.2019 (הרצאה 1)	על אספטיקה סטיריליות ומניעת זיהומים	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 31 pp. 670-714 ; הדגמה – מוקלט נהלים: -אמצעי זהירות שיגרתיים במוסדות רפואיים (2010) -הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים (2014)
12.11.2019 (הרצאה 1)	הכנה לניתוח	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 35 Preoperative phase pp. 969-983 נהלים: -סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי איברים - המיועדים לניתוח (2018) -פעולות המחייבות ביצוע ע"י אחות מסתובבת ורחוצה בחדר ניתוח (2018)
17.11.2019 חלק א' 19.11.2019 (חלק ב')	טיפול לאחר הניתוח (2 הרצאות)	פרופ' זיסברג	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 35 Intraoperative phase pp. 983-985 Postoperative phase pp. 986-1004 נהלים: החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה

Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 37 pp. 991, ch 48 pp. 1324-1333 נהלים: -החלפה או החזרה של צינורית גסרוסטום (צינורית הזנה) 2005 -הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים, 2014 -החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן (2007) -הנחיות למניעת אלח דם מצנתר מרכזי (2011)	גב' הרשלר	צנתרים ונקזים (הרצאה 1)	24.11.2019
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 46 pp. 1204-1245 נהלים: הנחיות מקצועיות- אומדן כאב, 2001	גב' הרשלר	כאב (הרצאה 1)	26.11.2019
בין תקין לפתולוגי (4 הרצאות)			
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 451 pp.1182-1200	גב' הרשלר	על שינה וערות (הרצאה 1)	1.12.2019
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 451 pp.1182-1200	פרופ' זיסברג	על ניידות ותפקוד (2 הרצאות)	3.12.2019 חלק א'
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 42 pp 1142-1202 .(Creditor, Morton C. (1993 http://www.youtube.com/watch?v=aUalnS6HIGo http://www.youtube.com/watch?v=whPuRLil4c0 נהלים: -איתור חולים הזקוקים לסייע בניידות -ניעות וניידות של מטופל סיעודי *מטלת הרשות	פרופ' זיסברג	על ניידות ותפקוד (2 הרצאות)	8.12.2019 חלק ב'
Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 42 pp 751-808 נהלים: -היגינית הפה - טיפול ושמירה; -טיפול בשיניים תותבות ושמירתן; -שמירה על אוטונומיית מטופל בעת טיפול סיעודי אינטימי ורחצה	פרופ' זיסברג	הגינה (הרצאה 1)	10.12.2019
פצעים (6 הרצאות)			
פרק ממדריך וושינגטון: פצעי לחץ עמ' 76-80 נהלים: -מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה, - שמירה על שלמות העור *מטלת הרשות	פרופ' זיסברג	על שלמות העור ומניעת הפצעים	15.12.2019 (הרצאה 1)
Ch 4: Wound healing physiology from Acute & Chronic Wounds, pp 63-80	פרופ' זיסברג	תהליך ריפוי הפצע	17.12.2019 (הרצאה 1)
Ch 5: Type of Skin Damage & DD from Acute & Chronic Wounds, pp 83-105	פרופ' זיסברג	סוגים של פגיעות בעור ואבחנה מבלדת	22.12.2019 (הרצאה 1)
Ch 6: Skin & Wounds Inspection & Assessment from Acute & Chronic Wounds, pp 108-120	פרופ' זיסברג	עקרונות אבחון של פצעים כרוניים: ורידי, עורקי, ניוורופטי	24.12.2019 (הרצאה 1)

Ch 6: Skin & Wounds Inspection & Assessment from Acute & Chronic Wounds, pp 108-120. חוזר מנכל: החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה	פרופ' זיסברג	עקרונות טיפול בפצעים כרוניים (2 הרצאות)	24.12.2019 (חלק א') 31.12.2019 (חלק ב')
סרטונים וחומרים באתר *מטלת הרשות	פרופ' זיסברג	חומרי חבישה (הרצאה 1)	5.1.2020
בצל המחלה (2 הרצאות)			
רינג ח, ריבק י, מלמד ש, ובורובסקי א (2001) "הערכת נכות, תפקוד וכושר עבודה. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב, עמ' 143-170	גב' הרשור	שיקום והדרכה (הרצאה 1)	7.1.2020
נהלים: הנחיות למניעת הדבקה ב- HIV לאחר חשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים נוהל 5-10 (2010) הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם. (2007) חיסון תלמידי מקצועות הבריאות נוהל (2016)	גב' הרשור	עבודה ותחלואה (הרצאה 1)	12.1.202